

คำวินิจฉัยของ นายผัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๕ - ๓๖/๒๕๕๕

วันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่เพิ่มเติมหมวดที่ ๓/๑ และพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๘ มาตรา ๒๕๒ และมาตรา ๓๓๕ (๑) หรือไม่

ข้อเท็จจริง

ศาลล้มละลายกลางส่งคำโต้แย้งของเจ้าหนี้ในคดีล้มละลาย (ฟื้นฟูกิจการ) รวม ๒ คำร้อง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

๑. คำร้องที่หนึ่ง เป็นคำร้องในคดีของศาลล้มละลายกลาง คดีล้มละลาย (ฟื้นฟูกิจการ) หมายเลขแดงที่ ๘๒๗/๒๕๕๓ ระหว่างบริษัท ไรมอน แลนด์ จำกัด (มหาชน) ผู้ร้องขอ บริษัท ไรมอน แลนด์ จำกัด (มหาชน) ลูกหนี้ เนื่องจากบริษัท ไรมอน แลนด์ ๑ ประสบปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงิน ถูกสถาบันการเงินลดวงเงินสินเชื่อ และมีหนี้สินล้นพ้นตัวเพราะมีสินทรัพย์ไม่พอกับหนี้สิน โดยมีหนี้สินเป็นจำนวนแน่นอนไม่ต่ำกว่า ๖,๘๐๕,๘๗๕,๘๐๘.๕๒ บาท เป็นเหตุให้ไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ หากถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดและล้มละลายจะทำให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ที่น้อยกว่าที่จะให้ลูกหนี้ได้รับการฟื้นฟูกิจการ ลูกหนี้เห็นว่ามิใช่ช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการได้ จึงยื่นคำร้องต่อศาลล้มละลายกลางเพื่อให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ โดยตั้งบริษัท ไรมอน แลนด์ แพลนเนอร์ จำกัด เป็นผู้ทำแผน

๒. ก่อนที่ศาลล้มละลายกลางจะมีคำสั่งเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบด้วยแผน นายบุญทอง นรจิตต์ และเจ้าหนี้อื่นรวม ๓๕ ราย ผู้ร้องตามคำร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ของบริษัท ไรมอน แลนด์ ๑ ได้ยื่นคำร้องคัดค้านแผนต่อศาลล้มละลายกลาง สรุปว่า ลูกหนี้และผู้ทำแผนใช้สิทธิโดยไม่สุจริตในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการและทำแผน เช่น ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และรายชื่อพร้อมทั้งที่อยู่ของเจ้าหนี้ทั้งหลาย อีกทั้งยังมีการเลือกปฏิบัติต่อเจ้าหนี้บางกลุ่ม โดยเฉพาะเจ้าหนี้สถาบันการเงินจะได้รับสิทธิดีกว่าเจ้าหนี้เงินมัดจำรับหรือลูกค้าของบริษัทลูกหนี้ที่วางเงินมัดจำซื้อที่อยู่อาศัยจากลูกหนี้ นอกจากนี้ลูกหนี้และผู้ทำแผนยังไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายบัญญัติไว้หลายประการ เช่น

ขั้นตอนการทำแผนไม่ปรากฏรายการชัดเจน การจัดการและหาประโยชน์จากทรัพย์สินของลูกหนี้ไม่มีการระบุว่า จะนำโครงการใดเพื่อหากำไรในธุรกิจของลูกหนี้ การจัดกลุ่มเจ้าหนี้และการลงคะแนนไม่ชอบเป็นต้น ดังนั้น ศาลจึงไม่ควรเห็นชอบกับแผนในลักษณะดังกล่าว เพราะเมื่อลูกหนี้บริหารกิจการผิดพลาดกลับมี กฎหมายในลักษณะการฟื้นฟูกิจการมาเป็นเครื่องมือให้บริษัทที่ไม่สุจริตใช้กำจัดภาระหนี้ที่ต้องชำระ และสร้างผลประโยชน์ให้พวกพ้องของตนในภายหลัง ย่อมไม่เป็นธรรมกับฝ่ายผู้ร้อง ทั้งยังโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๔๖ (๒) และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เนื่องจากการเปิดช่องให้ผู้ทำแผนเลือกปฏิบัติต่อเจ้าหนี้ตามอำเภอใจ โดยไม่สุจริต โดยไม่เป็นธรรม หรือโดยดุลยพินิจที่ไม่ชอบ โดยที่ศาลล้มละลายกลางหรือศาลฎีกาไม่อาจใช้ดุลยพินิจ ที่เที่ยงธรรมแก้ไขเยียวยาตามความเหมาะสม หรือตามพฤติการณ์แห่งคดี อันเป็นการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมต่อเจ้าหนี้ข้างน้อยที่มีมูลหนี้ต่ำกว่าร้อยละห้าสิบแม้จะมีจำนวนเจ้าหนี้มากกว่าก็ตาม โดยเป็นความแตกต่างจากลักษณะของบุคคลและฐานะทางเศรษฐกิจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และเป็นการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินเกินกว่าที่จำเป็น และกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิในทรัพย์สินของเจ้าหนี้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๔๘ นอกจากนี้ มาตรา ๕๐/๔๖ (๒) กำหนด ให้เจ้าหนี้เกินกว่าร้อยละห้าสิบของมูลหนี้สามารถเห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการได้ ซึ่งบางคดีเจ้าหนี้รายใหญ่ ไม่ก็รายมีมูลหนี้มากกว่าร้อยละห้าสิบก็จะทำให้แผนผ่านความเห็นชอบของเจ้าหนี้และแผนที่ศาล เห็นชอบอาจเอื้อประโยชน์ต่อเจ้าหนี้รายใหญ่เพียงไม่กี่รายนั้นแม้เจ้าหนี้รายเล็กๆ จะมีจำนวนมากกว่า หลายร้อยรายก็ตาม ทำให้ต้องยอมรับการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมจากผู้ทำแผน และถือได้ว่า ศาลล้มละลายกลางได้เห็นชอบด้วยการเลือกปฏิบัตินั้นโดยปริยาย มาตรา ๕๐/๔๖ (๒) ควรกำหนด ให้เจ้าหนี้เกินกว่าสามในสี่ของมูลหนี้ จึงจะถือว่าเห็นชอบด้วยแผนและมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๔๘ แห่งรัฐธรรมนูญ เพราะกำหนดบังคับให้ศาลต้องเห็นชอบด้วยแผน หากเข้าหลักเกณฑ์ของมาตรา ๕๐/๕๘ แม้จะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม และเป็นการจำกัด สิทธิในทรัพย์สินของผู้ร้องเกินกว่าที่จำเป็นจึงกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิในทรัพย์สินตาม รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ โดยที่ศาลล้มละลายกลางหรือศาลฎีกาไม่สามารถใช้ดุลยพินิจในการพิจารณา แก้ไขหรือเยียวยาตามความเหมาะสม หรือตามพฤติการณ์แห่งคดีด้วยความเป็นธรรมได้

๓. บริษัท ไรมอน แลนด์ จำกัด (มหาชน) ลูกหนี้ผู้ขอฟื้นฟูกิจการ และบริษัท ไรมอน แลนด์ แพลนเนอร์ จำกัด ผู้ทำแผน คัดค้านคำร้องของผู้ร้อง สรุปได้ว่า

๓.๑ คำร้องที่หนึ่ง ที่อ้างว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ มาตรา ๕๐/๔๖ (๒) และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ นั้น ไม่เป็นสาระสำคัญ

อันควรได้รับการวินิจฉัยโดยศาลรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๔๘ ได้บัญญัติให้มีข้อยกเว้นให้รัฐมีอำนาจออกกฎหมายเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล และสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินได้ พระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ มาตรา ๕๐/๔๖ (๒) และมาตรา ๕๐/๕๘ มีผลใช้บังคับโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๒๑ ตามลำดับ ซึ่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ระบุถึงบทบัญญัติมาตรา ๒๕ และมาตรา ๔๘ แห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการออกกฎหมายเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลและสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๔๖ (๒) และมาตรา ๕๐/๕๘ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ จึงไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๔๘ และเมื่อพิจารณาจากเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้ว จะเห็นได้ชัดว่า เจตนารมณ์ในการตราพระราชบัญญัติดังกล่าวเพื่อต้องการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ในส่วนที่เกี่ยวกับการลงมติยอมรับแผนฟื้นฟูกิจการ การใช้ดุลยพินิจของศาลในการเห็นชอบด้วยแผน อำนาจของผู้บริหารแผนเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ ฯลฯ และยังเพิ่มบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองไว้ด้วย มาตรา ๕๐/๔๖ (๒) และมาตรา ๕๐/๕๘ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ ได้ออกมาตามรัฐธรรมนูญและสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ

๓.๒ คำร้องของนายบุญหลง นรจิตต์ และเจ้าหน้าที่จำนวน ๓๕ ราย ที่อ้างว่า มาตรา ๕๐/๔๖ (๒) และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ เพราะศาลล้มละลายกลางหรือศาลฎีกาไม่อาจใช้ดุลยพินิจที่เที่ยงธรรมแก้ไขเยียวยาตามความเหมาะสมหรือตามพฤติการณ์แห่งคดี อันเป็นการทำให้เจ้าหน้าที่ข้างน้อยได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายไม่เท่าเทียมกัน นั้น ผู้ทำแผนคัดค้านว่า มาตรา ๕๐/๕๘ ให้อำนาจศาลที่จะพิจารณาและมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน และตามวรรคท้าย ก็ให้อำนาจศาลที่จะไม่เห็นชอบด้วยแผนไว้ด้วย การที่ศาลจะมีคำสั่งเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบด้วยแผน จึงเป็นเรื่องที่ศาลจะพิจารณาแผนเป็นกรณี ๆ ไป แล้วจึงมีคำสั่งเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบด้วยแผน ดังนั้น มาตรา ๕๐/๕๘ จึงไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ทั้งมาตรา ๕๐/๔๒ ตริ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ ยังบัญญัติไว้ด้วยว่า สิทธิของเจ้าหน้าที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันต้องได้รับการปฏิบัติเท่าเทียมกัน เว้นแต่เจ้าหน้าที่ได้รับการปฏิบัติที่เสียเปรียบในกลุ่มนั้นจะให้ความยินยอมเป็นหนังสือ ศาลจึงมีอำนาจโดยสมบูรณ์ที่จะพิจารณาแผนเพื่อให้แน่ใจว่า เจ้าหน้าที่ทั้งหลายต่างก็ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันหากจัดอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ข้อกล่าวอ้างว่าศาลปราศจากอำนาจในการใช้ดุลยพินิจเพื่อความเป็นธรรมจึงไม่เป็นความจริง

๔. คำร้องที่สอง เป็นคำร้องของนายธนู หมิ่นพรมอินทร์ เจ้าหนี้รายที่ ๑๕ ในคดีล้มละลาย (ฟื้นฟูกิจการ) หมายเลขแดงที่ ๘๒๗/๒๕๕๓ ของศาลล้มละลายกลาง โดยมีข้อเท็จจริงตามคำร้อง และเอกสารประกอบสรุปได้ว่า นายธนู หมิ่นพรมอินทร์ หรือผู้ร้องเป็นเจ้าหนี้รายที่ ๑๕ ของบริษัท ไรมอน แลนด์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นลูกหนี้ในคดีล้มละลาย (ฟื้นฟูกิจการ) หมายเลขแดงที่ ๘๒๗/๒๕๕๓ ของศาลล้มละลายกลาง โดยในคดีดังกล่าวลูกหนี้ได้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อ ศาลล้มละลายกลาง และศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้และแต่งตั้งผู้ทำแผนแล้ว ก่อนที่ศาลจะมี คำสั่งว่าจะเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบด้วยแผน ผู้ร้องยื่นคำร้องและคำแถลงการณ์โต้แย้งว่า

๔.๑ พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่เพิ่มเติมหมวด ๓/๑ กระบวนการ พิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไม่ได้รับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรา พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) หรือแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ ที่เป็นการจำกัด สิทธิเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้แต่ประการใด โดยกรณีจะแตกต่างจากกรณีของพระราช บัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๕) ที่ได้ระบุบทบัญญัติมาตรา ๒๕ มาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๘ แห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตราพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ หรือแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ ล้มละลาย ฯ ที่เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการเดินทางและเสรีภาพในการเลือกที่อยู่ภายในราชอาณาจักร และสิทธิในทรัพย์สินตามมาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๘ แห่งรัฐธรรมนูญไว้ในคำปรารภ ส่วนพระราช บัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) ไม่ได้ระบุบทบัญญัติที่เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ เท่ากับว่าขณะที่ ตราพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) รัฐสภาไม่ได้ตระหนักว่าจะเป็นการลดทอนและจำกัดสิทธิและ เสรีภาพของประชาชน ทั้งประชาชนไม่สามารถรับรู้อย่างชัดแจ้งถึงที่มาว่าสิทธิและเสรีภาพของตนถูกจำกัด โดยมาตราใดของรัฐธรรมนูญ และอยู่ในเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้หรือไม่เพียงใด เมื่อพระราช บัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) ไม่ได้ระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมาย ตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๓๓๕ (๑) เป็นอันใช้บังคับมิได้ตามมาตรา ๖ และการโต้แย้ง ว่าพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง ไม่ใช่กรณี การโต้แย้งกระบวนการตรากฎหมาย แต่เป็นกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยได้โดย เทียบเคียงกับคำวินิจฉัยที่ ๕ - ๑๐/๒๕๕๔ ของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้รับไว้พิจารณา ในประเด็นที่คู่ความโต้แย้งว่า พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง เพราะพระราชกำหนด

ดังกล่าวไม่ได้ระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตราพระราชกำหนดซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพบางประการ ซึ่งเท่ากับศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า กรณีดังกล่าวเป็นการที่คู่ความโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีของผู้ร้อง ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ คำร้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ แล้ว ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องได้

๔.๒ บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ เนื่องจากมาตราดังกล่าวได้กำหนดวิธีพิจารณาที่เป็นผลให้เจ้าหนี้รายเดียวหรือหลายรายที่มีมูลหนี้้น้อยกว่าร้อยละห้าสิบที่ไม่ได้ลงมติยอมรับแผนฟื้นฟูกิจการต้องยอมรับแผนฟื้นฟูโดยปริยาย ทำให้เจ้าหนี้ดังกล่าวได้รับการปฏิบัติในฐานะผู้ถูกกระทำหรือเป็นเพียงวัตถุแห่งหนี้ หรือถูกดูแลเหมือนสิ่งของ ทั้งเป็นการเปิดช่องให้ผู้ทำแผนเลือกปฏิบัติต่อเจ้าหนี้โดยอำเภอใจโดยไม่สุจริต โดยไม่เป็นธรรม หรือโดยใช้ดุลยพินิจโดยไม่ชอบ โดยที่ศาลล้มละลายกลางหรือศาลฎีกาไม่สามารถใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาแก้ไขหรือเยียวยาได้ตามความเหมาะสม หรือตามพฤติการณ์แห่งคดีด้วยความเป็นธรรม เพื่อก่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชนและความสงบสุขแห่งราชอาณาจักร อันเป็นการที่องค์กรของรัฐใช้อำนาจโดยไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามมาตรา ๒๖ แห่งรัฐธรรมนูญ

๔.๓ บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ประกอบกับมาตรา ๔๘ เนื่องจากเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อเจ้าหนี้ข้างน้อยที่มีมูลหนี้้น้อยกว่าร้อยละห้าสิบ เพราะเหตุความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคลและฐานะทางเศรษฐกิจตามมาตรา ๓๐ แห่งรัฐธรรมนูญ การที่มาตรา ๕๐/๔๖ (๒) กำหนดให้เจ้าหนี้ที่มีหนี้เกินร้อยละห้าสิบสามารถลงมติยอมรับแผนได้ซึ่งบางคดีถ้าเจ้าหนี้รายใหญ่เพียงไม่กี่รายมีมูลหนี้้นมากกว่าร้อยละห้าสิบก็จะทำให้แผนได้รับการยอมรับจากเจ้าหนี้ และแผนที่ศาลเห็นชอบด้วยนั้นอาจเอื้อประโยชน์ต่อเจ้าหนี้รายใหญ่ที่ยอมรับแผนเพียงไม่กี่ราย โดยที่เจ้าหนี้ข้างน้อยที่มีมูลหนี้้นต่ำกว่าร้อยละห้าสิบซึ่งในบางคดีมีอยู่จำนวนหลายร้อยรายอาจได้รับการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมจากผู้ทำแผนและถือได้ว่าศาลล้มละลายกลางได้เห็นชอบกับการเลือกปฏิบัตินั้นด้วย ทำให้เจ้าหนี้้นั้นไม่ได้รับความคุ้มครองจากกระบวนการพิจารณาของศาลล้มละลายกลางและศาลฎีกาอย่างเป็นธรรม

๔.๔ บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๔๘ เนื่องจากเป็นการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินเกินกว่าที่จำเป็นหรือกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิในทรัพย์สินของเจ้าหนี้ตามมาตรา ๒๕ ประกอบมาตรา ๔๘ แห่งรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ เพราะเหตุผลของการตราบทบัญญัติเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการก็เพื่อให้ลูกหนี้มีโอกาสฟื้นฟูกิจการได้ ซึ่งจะช่วยให้เจ้าหนี้มีโอกาสรับชำระหนี้้อย่างเป็นธรรม

แต่ปรากฏว่า มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ เป็นวิธีพิจารณาที่ทำให้เจ้าหน้าที่ได้รับการปฏิบัติ ในฐานะผู้ถูกระงับหรือเป็นเพียงวัตถุแห่งหนี้หรือถูกดูแลเหมือนสิ่งของ และไม่ใช้มาตรการที่มีผลกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนน้อยที่สุด หรือเบาที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับหน้าที่กับการให้มีการฟื้นฟูกิจการตามหลักพอสมควรแก่เหตุ หรือหลักความได้สัดส่วน โดยยังมีมาตรการ อื่นหลายมาตรการที่ยังปรับใช้ได้โดยไม่เกินกว่าความจำเป็น เช่น สามารถกำหนดมาตรการที่เป็นบทบัญญัติ ทำนองเดียวหรือใกล้เคียงกับบทบัญญัติในมาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ของพระราชบัญญัติ ล้มละลาย (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ได้ถูกยกเลิกไปแล้ว

๔.๕ บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ เพราะเป็นการทำให้ไร้ผลซึ่งคำถวายสัตย์ปฏิญาณของผู้พิพากษา ศาลล้มละลายกลางและผู้พิพากษาศาลฎีกาต่อพระมหากษัตริย์ เนื่องจากมาตรา ๕๐/๕๘ กำหนดบังคับ ให้ศาลต้องเห็นชอบด้วยแผน หากเข้าหลักเกณฑ์ตามที่กำหนดในมาตรา ๕๐/๕๘ แม้ว่าหากศาล เห็นชอบดังกล่าวก็จะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม หรือเป็นการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของผู้ร้อง เกินกว่าที่จำเป็น หรือกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิในทรัพย์สิน โดยที่ศาลล้มละลายกลาง หรือศาลฎีกาไม่สามารถใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาแก้ไขหรือเยียวยาตามความเหมาะสม หรือตามพฤติการณ์ แห่งคดีด้วยความเป็นธรรมเพื่อให้เกิดความยุติธรรมและความสงบสุขแห่งราชอาณาจักรได้ อันเป็นการขัด หรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ เพราะทำให้ผู้พิพากษาศาลล้มละลายกลางและศาลฎีกาไม่สามารถ ปฏิบัติตามคำถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ที่กำหนดว่า จะปฏิบัติหน้าที่ในพระปรมาภิไธย ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โดยปราศจากอคติทั้งปวง เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชน และความสงบสุข แห่งราชอาณาจักร ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นพระประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกฎหมายทุกประการ

ศาลล้มละลายกลางเห็นว่า กรณีตามคำร้องทั้งสองเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กล่าวคือ ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติ แห่งกฎหมายนั้น ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่ เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น จึงให้รอฟังคำสั่งพิจารณาแผนไว้ชั่วคราว และส่งคำร้องของผู้ร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

๕. ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า ลูกหนี้ในคดีล้มละลาย (ฟื้นฟูกิจการ) ดังกล่าว เป็น บริษัทเดียวกัน ประเด็นที่เจ้าหน้าที่ (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเป็นอย่างเดียวกันและ บางประเด็นซ้ำกัน จึงให้รวมพิจารณาเข้าด้วยกัน

ข้อเท็จจริงและเอกสารประกอบเพียงพอที่ศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัยได้แล้ว ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญจะรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย บังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นว่านั้น ตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้” รวมทั้งมาตรา ๖ บัญญัติว่า “รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้”

พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีตามคำร้องทั้งสองของเจ้าหน้าที่ในคดีล้มละลาย (ฟื้นฟูกิจการ) หมายเลขแดงที่ ๘๒๗/๒๕๔๓ ของศาลล้มละลายกลาง โต้แย้งว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ พุทธศักราช ๒๔๘๓ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เมื่อศาลล้มละลายกลางส่งคำโต้แย้งดังกล่าวมาเพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย และศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งดังกล่าวของคู่ความเป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ได้

๖. ข้อกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๒๖ การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๒๕ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใด กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้นำมาใช้บังคับกับกฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๓๐ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรมหรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

มาตรา ๔๘ สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การสืบทอดย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบทอดย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๕๒ ก่อนเข้ารับหน้าที่ ผู้พิพากษาและตุลาการต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ในพระปรมาภิไธยด้วยความซื่อสัตย์สุจริตโดยปราศจากอคติทั้งปวง เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชน และความสงบสุขแห่งราชอาณาจักร ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกฎหมายทุกประการ”

พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓

มาตรา ๕๐/๕๖ มติยอมรับแผนต้องเป็นมติพิเศษของ

(๑) ที่ประชุมเจ้าหนี้แต่ละกลุ่มทุกกลุ่ม หรือ

(๒) ที่ประชุมเจ้าหนี้อย่างน้อยหนึ่งกลุ่ม ซึ่งมีใช้กลุ่มเจ้าหนี้ตามมาตรา ๕๐/๕๖ ทวิ และเมื่อนับรวมจำนวนหนี้ของเจ้าหนี้ที่ยอมรับแผนในที่ประชุมเจ้าหนี้ทุกกลุ่มแล้วมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบแห่งจำนวนหนี้ของเจ้าหนี้ซึ่งได้เข้าประชุมด้วยตนเองหรือมอบฉันทะให้ผู้อื่นเข้าประชุมแทนในที่ประชุมเจ้าหนี้และได้ออกเสียงลงคะแนนในมตินั้น

ในการนับจำนวนหนี้ ให้ถือว่าเจ้าหนี้ตามมาตรา ๕๐/๔๖ ทวิ ได้มาประชุมและได้ออกเสียงลงคะแนนในมติยอมรับแผนนั้นด้วย

มาตรา ๕๐/๕๘ ให้ศาลมีมติเห็นชอบด้วยแผน เมื่อศาลพิจารณาแล้ว เห็นว่า

(๑) แผนมีรายการครบถ้วนตามมาตรา ๕๐/๔๒

(๒) ข้อเสนอในการชำระหนี้ไม่ขัดต่อมาตรา ๕๐/๔๒ ทรี และในกรณีที่มติยอมรับแผนเป็นมติตามมาตรา ๕๐/๔๖ (๒) ข้อเสนอในการชำระหนี้ในแผนนั้นจะต้องเป็นไปตามลำดับที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่าด้วยการแบ่งทรัพย์สินในคดีล้มละลาย เว้นแต่เจ้าหนี้จะให้ความยินยอม และ

(๓) เมื่อการดำเนินการตามแผนสำเร็จจะทำให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ไม่น้อยกว่ากรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย ในกรณีที่แผนมีรายการไม่ครบถ้วนตามมาตรา ๕๐/๔๒ ให้ศาลสอบถามผู้ทำแผนถ้าศาลเห็นว่ารายการในแผนที่ขาดไปนั้นไม่ใช่สาระสำคัญในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ให้ถือว่าแผนมีรายการครบถ้วนตามมาตรา ๕๐/๔๒

ถ้าศาลมีคำสั่งไม่เห็นชอบด้วยแผน ให้ศาลนัดพิจารณาว่าสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลายหรือไม่ ในกรณีเช่นนี้ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๕๐/๕๘ วรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๓. ประเด็นการพิจารณา

พิจารณาคำร้อง คำคัดค้านของลูกหนี้ และคำแถลงการณ์ของผู้ร้องทั้งสองคดีแล้ว มีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัย ๒ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่เพิ่มเติมหมวด ๓/๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๓๓๕ (๑) หรือไม่

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๒๕๒ หรือไม่

ข้อพิจารณาและคำวินิจฉัย

พิจารณาประเด็นที่หนึ่งแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓๕ (๑) ที่บัญญัติว่า “มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๕ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับกับกฎหมายที่มีผลใช้บังคับอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ หรือที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้วก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ แต่เมื่อมีการตรากฎหมายในเรื่องดังกล่าวขึ้นใหม่ หรือมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าว การดำเนินการนั้นต้องเป็นไปตามมาตรา ๒๕ ทั้งนี้ ให้นำไปใช้บังคับกับกฎหมายหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมายด้วย โดยอนุโลม” หมายความว่า มาตรา ๓๓๕ (๑) เป็นบทเฉพาะกาลที่เป็น

ข้อยกเว้นของการนำมาตรา ๒๕ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับกับกฎหมายที่เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ ที่มีผลใช้บังคับอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ (๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐) หรือที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ เมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าว จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง กล่าวคือ ต้องระบุนบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันหลังจากวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ การดำเนินการตรากฎหมายในเรื่องดังกล่าวต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง คือต้องระบุนบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายล้มละลายดังกล่าวด้วย แต่ด้วยเหตุที่การตรากฎหมายเป็นกระบวนการทางนิติบัญญัติ ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๒ (๑) บัญญัติให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกันมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ที่เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติใด มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเสนอความเห็นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภาหรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณีเพื่อส่งความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย จึงเห็นได้ว่ากรณีที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) มิได้ระบุนบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายล้มละลายดังกล่าวเป็นการโต้แย้งว่าพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ มิได้ให้สิทธิผู้ร้องที่จะโต้แย้งได้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งเพิ่มความหมวด ๓/๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๓๓๕ (๑) หรือไม่

พิจารณาประเด็นที่สองมีว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ มาตรา ๕๐/๕๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๒๕๒ หรือไม่

พระราชบัญญัติล้มละลาย ๑ มาตรา ๕๐/๕๖ บัญญัติว่า “มติยอมรับแผนต้องเป็นมติพิเศษของ (๑) ที่ประชุมเจ้าหนี้แต่ละกลุ่มทุกกลุ่ม หรือ (๒) ที่ประชุมเจ้าหนี้อย่างน้อยหนึ่งกลุ่มซึ่งมิใช่กลุ่มเจ้าหนี้ตามมาตรา ๕๐/๕๖ ทวิ และเมื่อนับรวมจำนวนหนี้ของเจ้าหนี้ที่ยอมรับแผนในที่ประชุมเจ้าหนี้ทุกกลุ่มแล้ว มีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบแห่งจำนวนหนี้ของเจ้าหนี้ซึ่งได้เข้าประชุมด้วยตนเองหรือมอบฉันทะให้ผู้อื่นเข้าประชุมแทนในที่ประชุมเจ้าหนี้และได้ออกเสียงลงคะแนนในมตินั้น”

และมาตรา ๕๐/๕๘ บัญญัติว่า “ให้ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน เมื่อศาลพิจารณาแล้ว เห็นว่า (๑) แผนมีรายการครบถ้วนตามมาตรา ๕๐/๔๒ (๒) ข้อเสนอในการชำระหนี้ไม่ขัดต่อมาตรา ๕๐/๔๒ ตริ และในกรณีที่มีมติยอมรับแผนเป็นมติตามมาตรา ๕๐/๔๖ (๒) ข้อเสนอในการชำระหนี้ตามแผนนั้น จะต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่าด้วยการแบ่งทรัพย์สินในคดีล้มละลาย เว้นแต่เจ้าหนี้จะให้ความยินยอมและ (๓) เมื่อการดำเนินการตามแผนสำเร็จจะทำให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ไม่น้อยกว่า กรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย ในกรณีที่แผนมีรายการไม่ครบถ้วนตามมาตรา ๕๐/๔๒ ให้ศาลสอบถามผู้ทำแผนถ้าศาลเห็นว่ารายการในแผนที่ขาดไปนั้น ไม่ใช่สาระสำคัญในการฟื้นฟูกิจการ ของลูกหนี้ให้ถือว่า แผนมีรายการครบถ้วนตามมาตรา ๕๐/๔๒ ถ้าศาลมีคำสั่งไม่เห็นชอบด้วยแผน ให้ศาลนัดพิจารณาว่าสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลายหรือไม่ ในกรณีเช่นนี้ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๕๐/๔๘ วรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้การใช้อำนาจของ องค์กรของรัฐทุกองค์กร จะต้องเคารพและตระหนักถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และสิทธิเสรีภาพ ของประชาชน เนื่องจากศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนมีอยู่ติดตัว มาตรการ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ ที่ให้เจ้าหนี้ที่มีมูลหนี้ต่ำกว่าร้อยละห้าสิบที่ไม่ได้ลงมติยอมรับแผน ต้องยอมรับแผนโดยปริยาย มิได้ทำให้ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเจ้าหนี้ดังกล่าวลดคุณค่าลงแต่อย่างใด ทั้งการที่ศาลล้มละลายกลางหรือศาลฎีกาจะเห็นชอบด้วยแผนหรือไม่ ศาลจะต้องพิจารณาเห็นว่ากรณี เป็นไปตามมาตรา ๕๐/๕๘ ทุกประการรวมทั้งเมื่อการดำเนินการตามแผนสำเร็จจะทำให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ ไม่น้อยกว่ากรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย มาตรา ๕๐/๕๘ ไม่ใช่บทบังคับแต่เป็นการให้ศาล ใช้ดุลยพินิจได้ว่าเมื่อเจ้าหนี้ซึ่งมีจำนวนหนี้ไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบลงมติเห็นชอบด้วยแผนแล้ว ศาลจะต้อง มีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนตามมติของเจ้าหนี้เสมอไป โดยในมาตรา ๕๐/๕๘ วรรคสาม มีถ้อยคำว่า ถ้าศาลมีคำสั่งไม่เห็นชอบด้วยแผน ให้ศาลนัดพิจารณาว่าสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลายหรือไม่ แสดงว่า การเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบด้วยแผนเป็นดุลยพินิจของศาล การที่เจ้าหนี้ซึ่งมีจำนวนหนี้ต่ำกว่าร้อยละ ห้าสิบต้องยอมรับแผนตามมติของเจ้าหนี้ซึ่งมีจำนวนหนี้ไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบ และการให้ศาลมีคำสั่ง เห็นชอบด้วยแผนเมื่อมีกรณีตามมาตรา ๕๐/๕๘ จึงมิได้กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ พระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

สำหรับประเด็นที่ว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย ๑ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ หรือไม่นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า การตราพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๒ เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติล้มละลาย ๑ คำปรารภของพระราชบัญญัติดังกล่าวได้รับรองไว้แล้วว่า พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๘ ของรัฐธรรมนูญบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ทั้งเจตนารมณ์ในการตราพระราชบัญญัติดังกล่าวเพื่อต้องการแก้ไขปัญหาการดำเนินธุรกิจ จึงแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ในส่วนที่เกี่ยวกับการลงมติรับแผนฟื้นฟูกิจการ สำหรับการพิจารณาของศาลที่จะมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนหรือไม่เห็นชอบด้วยแผน มาตรา ๕๐/๕๘ ก็ให้อำนาจศาลที่จะมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนหรือไม่เห็นชอบด้วยแผนก็ได้ จึงเป็นการใช้ดุลยพินิจของศาลตามพฤติการณ์แห่งคดี และหากเจ้าหนี้จัดอยู่ในกลุ่มเดียวกันก็ต้องได้รับการปฏิบัติเท่าเทียมกันอยู่แล้ว ดังที่มาตรา ๕๐/๔๒ ตรี บัญญัติไว้ เมื่อพระราชบัญญัติล้มละลาย ๑ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ มีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๔๘ เนื่องจากการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินที่อยู่ในขอบเขตของรัฐธรรมนูญ และไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิในทรัพย์สิน อีกทั้งเจ้าหนี้ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันต่างก็ได้รับการปฏิบัติอย่างทัดเทียมกัน จึงไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคล นอกจากนั้นเมื่อพิจารณาถึงหลักการของการฟื้นฟูกิจการว่าเป็นการให้โอกาสลูกหนี้ที่จะพ้นจากการต้องคำพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย การแก้ปัญหาด้านการเงินในภาพรวม การที่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ผลประโยชน์ไม่เท่าเทียมกัน ย่อมเป็นความจำเป็นที่ต้องดำเนินการ เพื่อความอยู่รอดของเจ้าหนี้ และความมั่นคงในระบบการเงินของประเทศ ประกอบกับการเห็นชอบด้วยแผนตามกรอบของมาตรา ๕๐/๕๘ เป็นหลักประกันอย่างหนึ่งที่ทำให้เจ้าหนี้มีโอกาสที่จะได้รับชำระหนี้ไม่น้อยกว่ากรณีที่ถูกพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย ดังนั้น พระราชบัญญัติล้มละลาย ๑ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘

สำหรับประเด็นที่ว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย ๑ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ หรือไม่นั้น

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ บัญญัติว่า “ก่อนเข้ารับหน้าที่ ผู้พิพากษาและตุลาการต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้ “ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอดถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ในพระปรมาภิไธย

ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โดยปราศจากอคติทั้งปวงเพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชน และความสงบสุขแห่งราชอาณาจักร ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกฎหมายทุกประการ” พิจารณาแล้ว เห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๕๘ เป็นการให้ศาลใช้ดุลยพินิจสั่งเห็นชอบด้วยแผนได้ เมื่อมีองค์ประกอบครบตามมาตรา ๕๐/๕๘ (๑) (๒) และ (๓) ถ้าขาดองค์ประกอบแม้เพียงประการเดียว มาตรา ๕๐/๕๘ วรรคสาม ให้ศาลมีคำสั่งไม่เห็นชอบด้วยแผนและนัดพิจารณาว่าสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลายหรือไม่ต่อไป อีกทั้งจะเห็นได้ว่าการที่ศาลสั่งเห็นชอบด้วยแผนเป็นการสมประโยชน์ของฝ่ายเจ้าหนี้ เพราะทำให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ไม่น้อยกว่ากรณีที่ถูกหนี้ซึ่งมีหนี้สินล้นพ้นตัวต้องถูกศาลพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย ซึ่งการใช้ดุลยพินิจดังกล่าวต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายในขอบเขตของมาตรา ๕๐/๕๘ โดยที่ศาลไม่อาจใช้ดุลยพินิจตามอำเภอใจ ยังสามารถปฏิบัติตามคำถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์และปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชนได้ พระราชบัญญัติล้มละลาย มาตรา ๕๐/๕๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า

๑. รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ มิได้ให้สิทธิผู้ร้องที่จะโต้แย้งว่าพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

๒. พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ มาตรา ๕๐/๕๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๒๕๒

นายผัน จันทรปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ